

Bij open doek

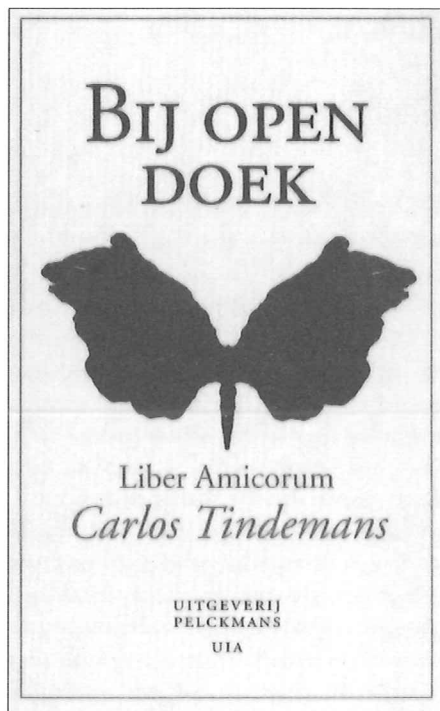
Freddy Decreus

las het

huldeboek voor Carlos Tindemans

Niet zomaar

een verzameling gelegenheidsteksten.

Een huldeboek voor Carlos Tindemans. De Universitaire Instelling Antwerpen nam afscheid van haar hoogleraar in de theaterwetenschappen. Een loopbaan is afgesloten, men kijkt naar de weg die afgelegd is, vrienden worden gevraagd een gelegenheidsstuk te schrijven. Tot zover een gebruikelijke en loffelijke academische praxis, de lectuur van dit boek wijst echter op meer.

Uit de verscheidenheid van de bijdragen komt een bijzonder portret naar voor van een bijzonder man. Neem nu gewoon zijn aanstelling in 1978 tot hoogleraar Theaterwetenschap aan de UIA, de eerste full-time aanstelling in Vlaanderen op dit gebied en je weet meteen hoe moeizaam en laatijdig theaterwetenschap in Vlaanderen tot stand is gekomen. Je herinnert je opnieuw hoe moeilijk het is geweest autonomie voor deze wetenschap te bekomen aan alle instituten, hoe moeilijk het was om los te komen uit de departementen Germaanse of Kunstgeschiedenis. Maar ook andere vragen die buiten de academische wereld liggen komen tijdens het lezen bij je op: de vraag wat goede theaterkritiek is, welk publiek je kan bereiken wanneer je over theaterproducties praat en schrijft, waarom je genoemd bent als theoreticus in Vlaanderen de roepende in de woestijn te blijven. Over al deze aspecten spreken de vrienden in dit boek en schetsen een leven van strijd, een leven vol hoge standaarden en verwachtingen, 'onvlaams compromisloos', zoals Luk Van den Dries het formuleert.

Wetenschapper en criticus

De eerste soort bijdragen handelt over *Theaterwetenschap* en spreekt een academi-

sche taal. Een tweede soort wordt gevormd door *Persoonlijke getuigenissen* en is in toon en stijl veel onderhoudender. Een derde deel bundelt reflecties over *Theaterkritiek* en handelt over Tindemans als recensent. De *Bijlagen* ten slotte bevatten de bekende tekst 168, geschreven door Hugo Claus, Carlos Tindemans en Alex van Royen, een *Selectieve Bibliografie C. Tindemans, Personalía* en een *Tabula Gratulatoria*. Voor elk wat wils dus, ook in de keuze van de internationale talen waarin een aantal bijdragen gesteld zijn.

Tindemans was theaterwetenschapper EN criticus, voor Vlaanderen een ongekende combinatie die verstrekkende gevolgen had. In een interview met Jef De Roeck uit 1983 (*Theaterwetenschap in Vlaanderen*) sprak hij over de alomvattendheid van zijn onderzoeksobject: 'Het verschijnsel theater is op zichzelf een ontstellend complex verschijnsel waarvan het belangrijkste kenmerk is dat het niet te pakken valt, dat je het als object niet beet kan krijgen'. Daarom stelt hij een opsplitsing van de analyse voor in drie domeinen (die ook deze bundel doorkruisen): de historiseerbaarheid van het theater, de opvoering en de recipiënten, de toeschouwers. Hoe eenvoudig en vanzelfsprekend deze indeling – die antropologische, sociologische of psychologische kennis mee veronderstelt – vandaag de dag mag overkomen, het volstaat de bijdragen te lezen van Henri Schoenmakers (*Theaterwetenschap en Praktijk*) en van Frans Van Bladel (*Voor wie schrijf je over theater?*) om de afstand te meten tussen gisteren en vandaag.

Eén generatie terug was de rol van de toeschouwer helemaal niet van belang, werden critici niet erg serieus genomen, diende de geïdealiseerde interpretatie van de geleerde tot norm te worden genomen en werden 'epische en absurd theater vooral beschouwd als interessante afwijkingen, als uitzonderingen op de regels'. Daarom spreekt Schoenmakers ook terecht van een 'paradigmaverandering' die de methodologie van het vak zelf ter discussie heeft gesteld en waaraan Tindemans in ruime mate heeft deelgenomen. Hij deed dit door elke tekst in een zeer ruime context te stellen, d.w.z. door niet de overgeërfde normatief-hermeneutische traditie te volgen, maar door